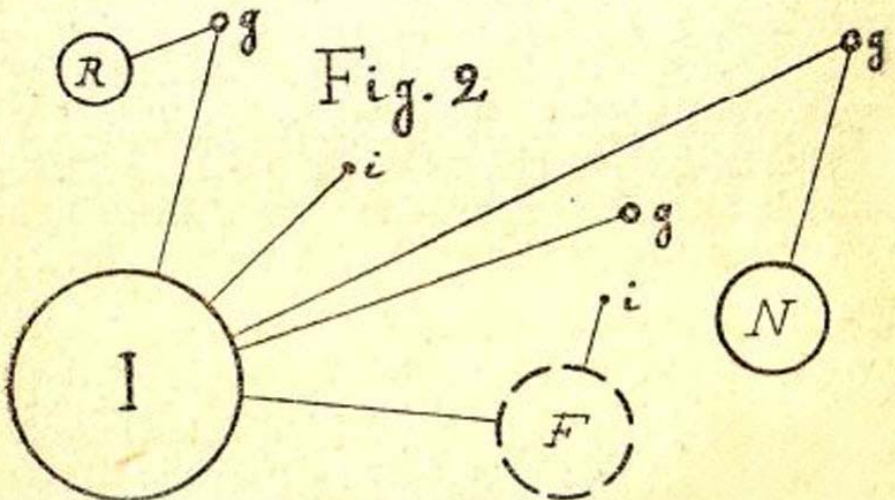
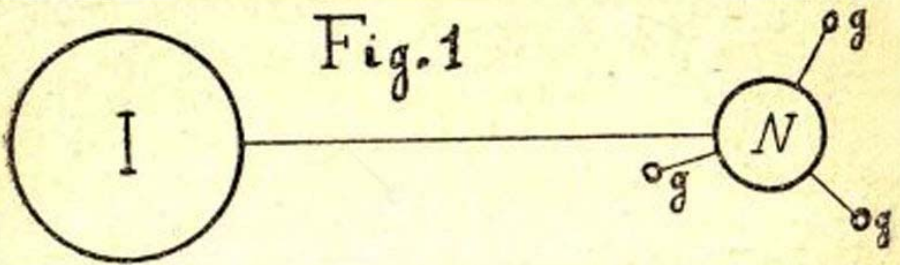

Eŭgeno Lanti

For

la Neŭtralismon !

eldona fako kooperativa de SAT

ATENTIGO DE LA 1a ELDONO

Ĉi-tiu studaĵeto pri la organizado de nia esperanta movado estas verkita jam de unu jaro. Ĝi aperis en la n.oj 3, 4-5 kaj 6 de “Esperantista Laboristo”.

De post tiu tempo *Sennacieca Asocio Tutmonda* stariĝis definitive, kaj la solvo de la organiza problemo kuŝas nun en la disvolviĝo de nia Asocio. Sed tiu disvolviĝo devas okazi laŭ ĝusta direkto, ne hazarde kaj ĥaose. Ni jam spertis, ke multaj kamaradoj ne havas ankoraŭ tre klaran ideon pri nia celo. La kvazaŭ religieca atmosfero en kiu kreskis la esperanta movado nebuligas ofte la klaskonscion de fervoraj prolet-esperantistoj. Aliaj, impresite de la ĝisnuna organizmaniero laŭ naciaj sekcioj, emas refali en ian Internacion, similan al la politikaj, nesamlingvanaj organizaĵoj.

Ĉar la studo de Sennaciulo¹ interdividiĝis en tri sinsekvaj n.roj de la gazeto, ni opiniis utila kunigi la tuton en broŝureton por ke ĉiuj interesiĝantoj povu pli bone prezenti al si la aferon, agi laŭ

direkto montrata aŭ rebati la tezon, se ili juĝas ĝin malprava.

Post apenaŭ unu jara ekzistado, S.A.T. jam enkalkulas pli ol 900 membrojn. Estas nepre necese, ke ĉiu el ili konu la vojon sekvendan; estas plie, necese, ke ni konigu ĝin al la varbotoj.

Tial la *Centra Komitato* de S.A.T. decidis la eldonon de la jena broŝureto.

Februaro 1922. S. A. T.

Notoj

¹ La unua eldono aperis sub tiu pseŭdonimo.

Antaŭparolo al la dua eldono (1923)

Kiam, komence de l'jaro 1921, mi publikigis ĉi-tiun studaĵeton per la gazeto *Esperantista Laboristo* mi ja ne dubis pri la praveco de la principoj tien metitaj. Sed, verdire, mi ne antaŭvidis tiel rapidan kreskadon de nia movado laŭ la direktivo montrita.

S.A.T. enkalkulas nun pli ol 3500 membrojn. Ĝi posedas ampleksan revuon, kiun legas almenaŭ 7 aŭ 8000 personoj. Artikoloj el tiu revuo estas represitaj en kelkcentoj da plej diverslingvaj gazetoj. Eldonkooperativo eldonis jam kelke da indaj kaj gravaj verkoj. S.A.T. okazigis tri kongresojn pri kiuj trumpetis plej diversaj gazetoj el ĉiuj landoj. Nia movado eĉ altiris la atenton de registaroj, tiagrade ke ĉe la Pola Sejmo (parlamento) okazis interpelaco de deputito (S.ro Pankratz) pri la persekutoj, kiuj trafis Polajn S.A.T.-anojn.

Multe da aliaj faktoj mi povus citi por pruvi, ke

ni ekiris ĝustan vojon, ke ni entreprenis fruktodonan laboron kaj ke la esperantistoj, kiuj jam aliĝis al nia organizaĵo povas ne domaĝi siajn monon kaj penadon.

Tamen hodiaŭ mi preskaŭ bedaŭras pri tiu rapida kreskado. Mi supozas, ke ne ĉiuj aliĝintoj plene konscias pri la celo kaj taskoj de nia entrepreno.

Antaŭ du jaroj mi kriis al la prolet-esperantistoj: *For la neŭtralismon!* Tiu krio estas ankoraŭ nuntempe oportuna. Ne ĉiuj aŭdis ĝin kaj komprenis ties signifon. En niaj rondoj troviĝas kamaradoj, kiuj iom honte, duonkaŝe daŭrigas mone kaj age subteni la t. n. neŭtralan esperantan movadon.

Tial la reeldono de ĉi-broŝuro respondas al certa bezono. Necesas insiste montri, ke la neŭtralismo de la burĝaj esperantistoj estas nur ŝajna; nur masko per kiu ili kaŝas hipokrite sian klasan profiton. La sperto montras ĉiutage la pravecon de tiu aserto. Sufiĉas altiri pri tio la atenton de la prolet-esperantistoj por ke ili mem proprokule vidu la faktojn. Mi tamen citu la sintenadon de la esperanta gazetaro, kiu per silento bojkotas nian movadon.

Tiaj neŭtraluloj estas ja simple hipokrituloj. Ili ĉiam celis kapti kaj direkti la movadon profite al siaj klaso, negoco aŭ eklezio. Ili okulumis al la laboristaro nur kun la espero moligi, nebuligi ĝian klaskonscion. Kaj certgrade ili sukcesis.

Sed nun, vidante ke esperanto disvastiĝas en revoluciaj rondoj; ke la laborist-esperantistoj memstare organiziĝas, la “neŭtraluloj” ĉagrenas kaj silentas pri tiu por ili bedaŭrinda fakto. Ekzistas eĉ malnovaj esperantistoj, kiuj fariĝis malamikoj de la lingvo internacia, konstatinte, ke la “kara lingvo” estas uzata por kontraŭbatali la “karan patrion”, la “sanktajn kredojn” per kiuj oni sukcesis tiom longe teni la proletaron en servuteco.

Kaj tio estas logika - antaŭvidita . . .

En ĉi-broŝuro estas ankaŭ pritraktita la demando pri organizado de la revolucia esp. movado. La ĝisnuna organizsistemo *inter-nacia* estas malaprobata kaj montrata kiel necelkonforma por mondlingvanoj.

Estas vere, ke la sennacieca organizbazo estas akceptata de granda nombro da kamaradoj. Sed oni erarus, opiniante, ke ĉiu emo reveni al la *inter-nacia* organizprincipo estas sufokita; oni

trompus sin volante kredi, ke ĉiuj S.A.T.anoj estas pretaj plenkonsente kaj plenkonscie laboradi laŭ tiu direktivo. Estas ankoraŭ necese kontraŭbatali ĉian provon reiri al la forlasita vojo, ĉian danĝeron refali en la rutinon.

Senindulge ni kontraŭbatalu la imitaĉan spiriton. Ni lernu tiri ĉiajn konsekvencojn el nia mondlingveco. Ni ne imitaĉu la aliajn “Internaciojn” el malsamlingvanoj. Ni kreu novon penante ĉiuokaze, ĉiurimede fordetrui la malnovon!... Por tia tasko ĉi-modesta broŝuro povas ankoraŭ utili.

Hodiaŭ, se mi farus ĉi-studeton, ĉu mi verkos ĝin samforme, samamplekse? Kompreneble ne. Mi farus certe kelkajn ŝanĝetojn kaj aldonojn. Punktoj nur ektuŝitaj indas esti pli detale pritraktataj. Ekzemple mi pli vaste preparolus la punkton, kie estas nur aludite pri la edukrolo de esperanta organizaĵo tutmonda.

Ĉi-studeto devas do esti konsiderata kiel skizo utila por gvidi kaj subteni pli densan kaj ampleksan pritraktaĵon. La legantoj mem tiru ĉiujn konsekvencojn de la ideoj ĉi-tie skizitaj. Mi ne dubas, ke ili alvenos al tiu mia konkludo:

For la verdaĉan neŭtralismon esperantan!...

For la patriotismon kaj naciecon!...

Homeciĝu la homo sur la sennaciigita Tero!...

E. Lanti

I. For la neŭtralismon!

Direktivo. - Kiu havas esploreman, sendogmecan spiriton, tiu senĉese konsideras la faktojn en ilia rilato kun la medio, la epoko, la cirkonstancoj kaj la senĉesa evoluado, - mi preskaŭ dirus kun ilia estontpoveco. Plie, la esploranto devas observi kvazaŭ li estus ekstere de ĉio kaj samtempe ne forgesi, ke li ankaŭ estas iel aganto en la naskigado de la fenomenoj.

Laŭ tiu spirito mi intencas trastudi la demandon pri organizado de la esperanta movado en revoluciemaj medioj, en la postmilita, kriza, klasbatala periodo nuna. Mi ne pretendas alporti tute pretigitajn verojn. Se nur mi sukcesos vekti la atenton kaj intereson de la kamaradoj ĉiulandaj pri tiu problemo, mi konsideros, ke mia peno ne estis sen rezultaĵo.

Nur rimedo. - La vivo estas batalado. Tiuj venkas kiuj konkorde, discipline, entuziasme militas laŭ

plano funde studata kaj kiel eble plej simpla.

Ni estas sennaciuloj, almenaŭ internaciistoj, nepre kontraŭkapitalistoj, mondlingvanoj, esperantistoj.

Tial ke ni estas sennaciuloj, ni propagandas neŭtralan lingvon. Ĉar ni opinias, ke la esperanta movado estas nun la plej taŭga forto por rapide triumfi la ideon pri *Universala Lingvo*, ni propagandas esperanton. Ĝi estas por ni bezona ilo por trafi nian idealon. Esperanto ne estas la *celo* de nia agado, sed nur *rimedo* por atingi nian celon.

Se fikomercistoj, militistoj, ĝendarmoj, juĝistoj, ekzekutistoj lernas kaj uzas esperanton, tio ne signifas, ke nia idealo baldaŭ realiĝos.

Por konvinkiĝi pri la praveco de tiu aserto, oni legu la jenon, ĉerpitan el “Espero Katolika”¹. Temas pri la 7-a kongreso de la katolika Esperantistaro:

“Dum tiu kongreso en Graz, oni devos fondi fortegan internacian armeon kontraŭ la potencoj de blinda renverso, kontraŭ la materialisma bolŝevismo, la danĝera anarkismo, la kontraŭ-eklezia agado de la framasonaro, k.t.p...”

Tiel la Katolikaro jam uzas esperanton por kontraŭstari nian agadon, por malhelpi nian liberiĝon.

Kiel alian pruvon, ke esperanto estas nur ilo, ne povas esti alio ol rimedo por bonaj aŭ malbonaj celoj mi aldiru:

Dum la milito, la germana registaro uzis esperanton por sia eksterlanda propagando. En Paris, la komitato “Por Francio per Esperanto”, kies sidejo estis ĉe la “Centra Oficejo”, ricevis monon de la franca registaro por kontraŭgadi la germanan propagandon. Sekve esperanto estis uzata de registaroj por iliaj krimaj, hontindaj celoj.

Jen pruvite, ke internacia lingvo ne povas esti *per si mem* liberigilo; ĝi estas tia *nur en la manoj de liberigantoj*.

Burĝeca atmosfero. - Aliflanke, oni povas rimarki, ke la esperanta neŭtralismo nebuligas la vidon al konscia klasbatalo. Kontakte de la burĝoj la esperantaj revolucianoj tendencas al dandismo, al emo pri nomkonigado kaj aliaj fiburĝecoj. Estas vere amuze - aŭ plorinde - konstati, ke la t. n. laboristaj² grupoj neniam forgesas, en raportoj senditaj al la redakcioj de esperantaj ĵurnaloj, meti la nomojn de la prezidanto, subprezidanto, kasisto, subkasisto, k.t.p., k.t.p.

Kredeble en la koro de ĉiu “laboristo” dorme kuŝas burĝa spirito.

Pro ĉiuj tiuj ĉi svpre parolitaj motivoj estas nepre necese enŝovi en nia esperanta propagando sanan spiriton. Ni zorgu, ke la movado por Universala lingvo ne estu putrigota de la burĝecaj miasmoj en kiuj nun ĝi kreskas.

La sperto jam montris, ke la plej belaj inventaĵoj, kiam ili estas en la manoj de la kapitalanoj, anstataŭ helpi al la liberigo de l'Homaro utilas al ĝia malfeliĉo. Sufiĉas nur citi unu ekzemplon: kiam la aviadiloj konkeris la ĉielon, multaj naivuloj diris, ke tiu grava progreso forstrekos la landlimojn. Nu, kion ni vidis dum la mondmilito? Tiujn mirindajn flugmaŝinojn la militistoj uzis por dissemi mortigilojn super prosperaj urboj. Infanoj, maljunuloj, malsanuloj estis mortigataj per la bomboj faligataj de la belaj aparatoj, inventitaj por malaperigi la landlimojn!

Ni do ĉesu esti naivuloj. esperanto malhelpos la militon! Ne, tute ne, se ĝi estas uzata de la militokazigantoj. Por ke esperanto estu bonfara ni ĝin metu en la manojn de bonfarantoj.

Neniam ni malatentu pri la malbonfareco de la fiburĝaro kapitalana. Senĉese ni orientadu nian agadon cele al la renversiĝo de tiu potenco. Ni organiziĝu konforme al tiu neforgesinda direktivo.

Homaranismo. - Zamenhof mem komprenis, ke

lingvo helpa ne sufiĉas por konduki la mondon al Paco. Tial li parolis pri “interna ideo” de esperanto, pri “Homaranismo”.

Kio estas tiu doktrino? Nur elpenŝaĵo de bonkora viro, de religia idealisto liberkreda

“La homaranismo estas instruo, kiu, ne deŝirante la homon de lia natura patrujo, nek de lia lingvo, nek de lia religianaro, donas al li la eblon eviti ĝian malverecon kaj kontraŭparolojn en siaj nacia-religiaj principoj kaj komunikiĝadi kun homoj de ĉiuj lingvoj kaj religioj sur fundamento neŭtrale homa, sur principoj de reciproka frateco, egaleco, kaj justeco”.

Mankis al la aŭtoro de esperanto klara koncepto pri la senĉesa interbatalado ekzistanta, pli malpli akre, inter la socialaj klasoj. Li ne vidis, ke la militkaŭzoj kuŝas en la principoj mem, sur kiuj estas bazitaj la interhomaj rilatoj. Tamen lia celo esence similis la nian. Li deziris unuigi la homojn en “grandan rondon familian”. Sed toleremo pri religio, raso aŭ nacio, kaj ebleco interkompreniĝi ne sufiĉas por forigi malfratecon kaj estigi justecon. Kaj kie ne estas *Justeco*, tie latente kuŝas milito.

La homaranismo Zamenhofa povas nur kreski en komunismo.

Por liberiĝi kaj paciĝi la homaro bezonas

renversi ĉiujn barojn inter la homoj.

Neebleco interkompreniĝi estas unu el la baroj. esperanto estas *bezona* sed ne *sufiĉa* rimedo por liberigi la homojn. Ni jam vidis, ke ĝi eĉ povas malutili al ni en la servo de sklavigantoj. Konsekvence ni helpu meti la ilon *nur* en la manojn de niaj amikoj.

Deduktiĝas el tio, ke kontraŭkapitalistoj logike ne povas kunlaboradi kun iuj ajn esperantistoj.

Komence tiu kunlaborado povis esti utila. Tiam, ĝi temis ja pruvi, ke artefarita lingvo povas interkomprenigi la homojn ; temis triumfigi la ideon mem pri lingvo helpa. Jam farita estas la pruvo; ŝanĝis la situacio; nia agadmaniero ankaŭ devas ŝanĝi.

Nune kunagado estas logike akceptinda nur inter samcelanoj. Socialistoj, sindikatistoj, komunistoj, anarkistoj, unuvorte ĉiuj revolucianoj - kaj al la vorto revolucio mi donas ĝian etimologian sencon - povas, devas kuniĝi por pli efike trudi la alprenon de esperanto al la revolucianaro.

Akceptebla kunlaborado. - Ĉu tamen niaj kontraŭuloj ne povas utili al ni, je la lingva vidpunkto? Ĉu ne estus danĝere rifuzi ĉiun interrilatton kun ili? Ĉu ni, ekzemple, devas havi apartan Esp. Akademion!?! ...

Eĉ kiam samlingve oni parolas, por sin interkompreni estas necese ne kunmiksi ĉiujn demandojn.

Kiom revolucianoj laboras gvidate de iu ajn teknikisto, ĉu ili kunlaboras laŭ la senco, kiun pli supre mi donis al la nedezirinda kunlaborado? Kiom niaj rusaj kamaradoj utilas la teknikkapablecon de iuj caraj generaloj, ĉu ili kunlaboras kun la carismo? Ĉiutage ni uzas monon. Ĉu ankaŭ ni kunlaboras kun la financistoj?

Nia interkomprenigilo devas esti kiel eble plej perfekta. Ĉu ne estus stulte malatenti la konsilojn de la perfektigantoj? La lingvistoj estas niaj teknikistoj. Ni ne kunlaboras kun ili, kiam ni obeas iliajn konsilojn.

Sur tiu kampo plena neŭtralismo estas ebla, pli ĝuste, nepre necesa. Ne ekzistas scienco katolika aŭ komunista; ekzistas *Scienco*. Kiel klaso, la burĝaro posedas sciencon, klerecon. Kiam proleto sukcesas kleriĝi, li kvazaŭ ŝtelas la scion de la burĝa klaso. Ĉiuj, kiel eble plej ni ŝtelu la burĝaron! ... Estas tute saĝe, ke neklera laboristo lernu esp-on ĉe kurso de klera kontraŭulo; estus sendanĝere, ke revoluciulo ĉeestu esperant kurson, faratan de policano. La scio akirita ĉe policano povas utili por kontraŭagadi la malbonfaron de la Polico. Sed estus vere tro

stulte helpi la propagandon de esperanto ĉe policanoj, ĉe iuj ajn el niaj kontraŭuloj.

Tamen jen kio okazas, kiam naive kaj senpripense oni propagandas laŭ neŭtralisma metodo.

For la neŭtralismon!

Notoj

¹ Januara no, 1921.

² La strikrompantoj ankaŭ estas laboristoj. Tia titolo signifas nenion, krom konfuzon.

II. Por-esperanta organizo

Varbado. - En la antaŭa ĉapitro mi pruvis, ke konsekvencaj revolucianoj ne povas konsideri la poresperantan propagandon kiel celon; ke logike nur samcelanoj povas kunlaboradi kune. Restas nun esplorende, kio estas la plej trafa maniero por nin organizi.

Firme konvikite, ke lingvo universala estas nepre necesa por atingi nian celon, ni devas varbi al esperanto niajn samcelanojn. Por tiu varbado, ni bezonas nacilingve presitajn propagandilojn kaj lernilojn. Estas do necese grupiĝi loka por organizi kursojn, regione eĉ nacie¹, por havigi al ni bonkondiĉe la varban materialon necesan.

Gazeto en nacia lingvo povas ankaŭ esti konsiderata kiel necesa varbilo tie, kie ne estas eble aperigi notojn aŭ artikolojn en neesperantaj ĵurnaloj. Ĉiel oni devas tamen klopodadi por ke niaj gazetoj pritraktu la temon pri lingvo internacia, samkiel tio jam okazas por

kooperativismo, feminismo aŭ sporto.

Sed por sukcese klopodadi estas ankaŭ necese, ke ni havu sintenadon konsekvencajn rilate al la interklasa batalado. Ĉe redakcia komitato de revolucia gazeto, ĉu dece ni povas glori pri sukcesa kongreso de esperanto, honore prezidita de reĝo, aŭ de alia moŝtulaĉo, kaj benita de la papo?! Ne, ĝi restus ridinda. Pro tio, ke la ĝisnuna esperanta movado estis prilaborata en burĝaj medioj estas tiom pli necese nin montri tre nekompromisemaj. Ni devas nin organizi tiamaniere, ke oni ne povos riproĉi al ni nian eksterklasan, kvazaŭ perfidan agadon.

La sinceruloj helpos nin. - Meze de la t. n. burĝaj esperantistoj, se troviĝos personoj sufiĉe sinceraj por ne atenti pri la profito de sia klaso, ili komprenos tion kaj helpos nin por plirapidigi la triumfon de esp-o. Estas de multaj konsentite, ke la internaciistaro estas la plej bona grundo por semi la ideon pri lingvo internacia. Se tiuj ne helpos, ni rajtos demandi ilin: *“Kion vi opinias pri terkulturisto havanta du kampojn, unu ne-kaj la alia tre fruktodona, kaj kiu tamen prisemas prefere la unuan?”* Ili devos konsenti, ke tiu terkulturisto estas ĉu stultulo, ĉu havas nekonfesindajn motivojn por tiel agi.

La situacio de la neŭtralaj esperantistoj rilate la propagandon tute similas tiun de la supre

parolita terkulturisto. Se ili ne helpas, ni rajtos diri: “*Vi estas stultuloj aŭ hipokrituloj, sed tre certe ne sinceraj esperantistoj*”.

Grupiĝinte loke, nacie aŭ samlingve kaj sin arminte per bonaj, trafaj² propagandiloj, la varbistoj povos sukcese al militi la indiferentecon de la revolucionaro pri esperanto. Klopodante ĉe la gvidantoj, ili estos aŭskultataj, ĉar ili parolos je la nomo de organizaĵo.

Rilate al la oficialaj rondoj. - Mi liveris jam sufiĉe da motivoj por montri la netrafecon de la neutrala propagandmaniero kaj la nepran necesecon de laŭpartia organizado. Sed estas ankaŭ aliaj pli konvinkaj.

Jam en multaj urboj la estraro estas socialista, eĉ komunista. Povos okazi - jam okazis - ke subvencioj estu voĉdonataj por la esperanta propagando. Se ne ekzistas partia organizaĵo, la mono estos donacata al burĝa organizaĵo, kiu ĝin fuŝuzos por propagandi ĉe policistoj, komercistoj aŭ aliaj subtenantoj de l'kapitalismo. Estas do nia devo zorge klopodadi por ke ĉiu monhelpo estu enkasigota de niaj organizaĵoj.

Se tion ni ne faros, ni montros bedaŭrindan nekapablecon por labori al nia liberiĝo.

Kiam esperanto sukcesas en burĝaj rondoj mi kompreneble ĝojas. Konvinkita mi estas, ke

Universala Lingvo entenas econ revoluciigan. Samkiel cetere ĉio scienca: Internaciismo estus nur revo, se ne ekzistus fervojoj, telegrafo, aviadiloj ktp. Vole nevole, la scienculoj laboras al la tutmonda revolucio. Sed ĉu necesas longe pripensadi por konkludi el tio, ke la sciencaj rimedoj estas tiom pli revoluciigaj, kiom ili estas en la manoj de konsciaj revoluciuloj. Nia poresperanta agado estu do inspirata de tiu evidenta vero. Ni dediĉu nian tutan energion al propagando ĉe niaj klasaj organizaĵoj.

La komercistoj propagandu en komercistoj rondoj, la katolikoj en katolikaj rondoj, ktp. - kaj la revoluciuloj en revoluciemaj rondoj! Tiel nia varba agado plej rapide sukcesigos esperanton.

Sed se ni estas laŭklase organizitaj, la monsumoj voĉdonotaj de komunumoj aŭ de parlamentoj devos esti disdonataj inter ĉiuj esperantaj organizaĵoj proporcie je la nombro de la membroj. Tiel la neŭtraluloj ne povos misuzi la monon laŭ sia bontrovo, kiel jam ofte okazis.

Notoj

¹ Estus pli ĝuste diri: laŭ la komuna nacio lingvo parolata. Ekzemple, Belgoj, Francoj kaj Svisoj havos profiton grupiĝi kune por eldoni grandkvante franclingvajn propagandilojn.

² Eĉ la lernolibroj devas esti redaktataj laŭ revoluciema spirito. La ekzemploj de la ekzercaro devas montri nian celon.

III. Per-esperanta organizo.

Esperanto tuj utilu. - Mondlingva movado bazita nur sur naciaj organizaĵoj estas kvazaŭ unukrura, ne ekvilibreca kaj kondamnita je pereco.

La sperto montras, ke estas pli facile varbi iun al esperanto, ol fari, ke la varbita iĝu vera praktikanto de la lingvo. Kaj kiam oni ne praktikas, la intereso pri la afero baldaŭ forperdiĝas. Milionoj da lernolibroj estas disvenditaj; milionoj da personoj eklernis la lingvon. Tamen, malgraŭ tio, oni povas diri, ke la rezultato akirita dum multjara propagando ne respondas al la foruzitaj penoj de la propagandistoj. Malgranda estas la nombro de ellernintoj kaj praktikantoj.

Tiu nekontentiga konstato devenas de tio, ke oni ne sufiĉe prizorgis la praktikecan flankon de la afero. Mi tute ne pretendas, ke nenio estis farita tiudirekte, sed nur insiste diras, ke oni devas kiel eble plej klopodi por igi ia lingvon tuj utila. En nia organizota movado ni do estu senĉese

inspirataj de tia zorgo.

Kial utiligi la lingvon? - Ni ne bezonas helpan interkomprenigilon por interparoli kun niaj samlandanoj. Por utile praktiki esperanton estas do necese transiri la landlimojn.

Ĉar ni estas idealistoj, celantaj al tutmonda paco, al regno de l'Justeco sur la tero, ni devas kiel eble plej ofte interrili kun niaj ĉiulandaj samidealanoj. Pere de nia komuna lingvo devas estiĝi spirita trafluado super ĉiuj ŝtatlimoj. Konstanta interrilitado kreskigos en nia koro supernacian senton. Ĝi estos antidoto kontraŭ la finacieca edukado, kiun la ŝtato trudas al ni. Ĝi estos ia spirita higieno kontraŭ la naciecaj miasmoj, kiujn ni senĉese enspiras meze de la ŝovinisma atmosfero, kreita de la registaroj. Uzante kiel eble plej ofte artefaritan lingvon ni enkarnigos en ni ecojn taŭgajn por igi nin veraj mondcivitanoj. Ni ne povas tro taksii la gravecon de tiu fakto. Tie kuŝas la esenca revoluciigeo de esperanto. Senĉese interrilitante kun niaj ĉiulandaj kamaradoj ni povas pro tio prave fieri, ke ni estas la plej konsekvencaj el la t. n. internaciistoj.

Kiel utili la lingvon? - Por ke la kamaradoj povu profite interriliĝi estas necese, ke ili estu grupiĝintaj en iu Asocio, kies centra organo kolektos kaj eldonos la adresojn kaj ebligos

ĉiuspecajn servojn: korespondado, dokumentado, kongresoj, vojaĝoj, eldono de gazeto, de trafte bona literaturo, k .t. p.

Se ni supozas, ke la esperantistoj estas jam grupiĝintaj en naciaj por-esperantaj asocioj, tuj estiĝas ĉe la spirito la penso pri kunligo de tiuj grupiĝoj en iun “Internacion”. La rutino estas granda potenco, kiun oni ĉiam devas kontraŭbatali, eĉ ĉe si mem.

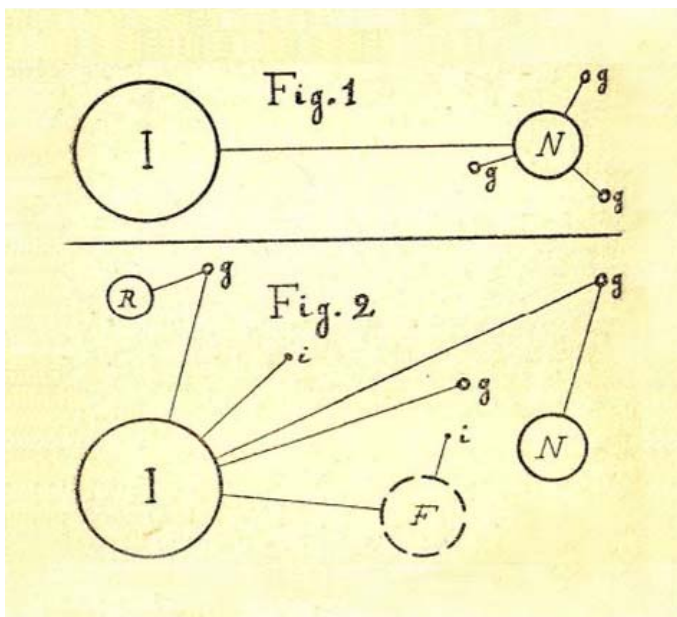
Estas vere, ke ĝis nun ĉiuj “Internacioj” stariĝis sur naciaj asocioj. Unue tion trudis al ili la nesamlingveco de la membroj; due tiuj naciaj asocioj havas saman taskon: batali kontraŭ la politika kaj ekonomia fortoj de siaj respektivaj registaroj; dum la por-esperantaj asocioj ne havas la saman taskon, kiel tiu de per-esperanta. Estus do netrafte kompari la politikajn organizojn kun la esperantaj.

Ni ne estas malhelpataj de la lingvaj baroj; ni ne havas similan taskon, kiel tiu de la “Internacioj”. Se do ni imitus la ĝisnunan organizmanieron, ni kvazaŭ similus al homo, havanta aŭtomobilon, kiun li trenigas per ĉevalo.

Nia per-esperanta organizo povas logike kaj celkonforme esti nur supernacia, sennacieca.

Niaj legantoj bonvolu atente pririgardi la skemon, metitan sur la sekvanta paĝo. Ili tuj

ekvidos la diferencon, ekzistantan inter internacia kaj supernacia organizaĵoj.

F = fako; g = grupo; I = Internacio; i = individuo; N = nacio; R = regiono.

La fig. 1 montras la laŭnacion organizmanieron ; la fig. 2 tiun de Sennacieca Asocio Tutmonda. Al ĉi tiu lasta, individuo povas senpere aniĝi, kvankam ne estante membro de iu ajn grupo ; dekmembra grupo povas anigi nur 8 el siaj membroj, se la 2 aliaj ne konsentas. Ĉar estas kotizo por la grupo kaj kotizo por S. A.T., la afero estas do tute facile aranĝebla. F montras fakan organizaĵon, povantan aniĝi laŭ aparta

maniero, tial ke oni supozas, ke ĝi jam estas internacie organizita.

Lingvaj institucioj. - Per-esperanta organizo ne povas seninteresiĝi pri la ilo, kiun ĝi uzas.

Ekpaŝante sur ĉi tiun kampon, objektiva esploranto konstatas, ke tie kuŝas plena neorganiziteco kaj eĉ senrajteco.

En la oficiala jarlibro (1920) de U.E.A. oni povas legi : *“esperanto kaj la kontrolado de ĝia evoluo estas komisiitaj al Lingva Komitato (L.K.), kies anoj estas elektitaj de la L.K. por 9 jaroj inter kandidatoj proponitaj de la Akademio. La Esperanta Akademio estas supera labor-komisiono, elektita de la L. K. por 9 jaroj kaj potrone rebalotata ĉiun trian jaron. Dum la milito tiuj institucioj ne funkciis kaj estas reorganizotaj”*.

La samon diris S-ro Warden ĉe la XII-a Kongreso. Kaj se oni volus funde esplori ĉi tiun punkton, oni verŝajne alvenus al konkludo, ke niaj lingvaj institucioj kuŝas sur nenia jurbazo¹.

Ne estas nia intenco malice ĉikaneti niajn teknikistojn. Ili daŭrigu dormeme deĵori kiel gardistoj de la netuŝebleco de l'Fundamento!

Sed eble venos tago, kiam la Esperantistaro volos serioze organizi siajn lingvajn instituciojn.

Tiam, sed nur tiam, oni povos konsideri kian kunhelpon povos alporti nia Asocio, kaj kian sintenadon ĝi devos havi tiurilate.

Ĝis tiu tempo, ni do ne atentu pri senrajtaj organoj kaj konsideru laŭsence, ne laŭvorte, la Fundamenton, kiel nian solan lingvan inspiranton kaj unuecgarantianton.

Kritikoj estas petataj. - Trastudante diversajn punktojn pri nia organizota movado, ni vidis, ke esperanto ne povas esti konsiderata kiel la celo de nia agado, sed nur kiel ilo por atingi nian celon : la forrenversiĝon de l'kapitalisma sistemo, kies unu el ĝiaj plej fortaj kolonoj estas la intergenta malamo - rezulto de neebila interkompreniĝo inter la ĉiulandaj proletoj - kaj starigon de socio bazita sur justeco, ekvivalenteco kaj firmigata de frateca, sennacieca sento.

Mi montras, ke la varbado por esperanto al niaj samidealanoj bezonigas naciajn, aŭ pli ĝuste samnacilingvajn asociojn; kaj ke, por profite uzi la lingvon, estas necese: transpaŝi la eksterlandan kampon. Tial, ni, mondlingvanoj, devas krei novajn formojn de agado ; ni devas adapti nian akiritan ilon al ĝia funkcio, kaj tiucele formalatenti la ĝisnunan asocisistemon de la pli malpli fiaskaj "Internacioj". Preterpasante mi ekvidigis, ke la esperantaj oficialaj institucioj estas en plena neorganiziteco

kaj eĉ sen jura bazo.

Mia sola deziro estas servi la Veron. Mi kutimas submetiĝi antaŭ la faktoj. Se oni eraris, oni bonvolu montri la erarojn. Mi petas nur, ke oni konsideru objektivaj kaj ne sentimente la pridiskutaĵon.

Oni ne forgesu, ke ni estas nun en 1921, ne en la naskiĝa jaro de la Zamenhofa lingvo. La ilo estas nun forĝita kaj elprovita. La demando estas jena : Ĉu ne pli utilas por nia celo enkonduki esperanton en la tendaro de niaj samcelanoj, ol en tiu de niaj hodiaŭaj kontraŭuloj kaj morgaŭaj malamikoj? Se oni respondas jese al tiu demando, kiaj estas la plej trafaj propagandrimedoj?

Se oni pruvas al mi, ke esperanto estas per si mem sufiĉa liberigilo, ke laŭpartia organizado estas malutila al nia propagando; ke ni, mondlingvanoj, devas tamen grupiĝi laŭ internacia maniero, unuvorte, ke ni devas daŭrige sekvi la ĝisnun traktitan vojon, mi estas preta kunlabori kun ĉiuj reĝoj, episkopoj, generaloj, ekzekutistoj kaj aliaj eminentuloj - kaj ankaŭ aliĝi al la IV-a Internacio – esperantista!

Ĝis oni estas liverinta al mi konvinkigajn pruvojn, mi ne laciĝos diri al la samidealanoj :

Ni fosu nian propran sulkon.

Notoj

1 En 1909, ĉe la Barcelona Kongreso, S.ro Boirac, prezidanto de la Lingva Komitato, deklaris: "*Ĝis nun ĝi (la L.K.) havis nur fidan, moralan bazon, kaj tion oni jam riproĉis al mi*" (Of. Gazeto, n.ro 15, p. 129). Kaj D.ro Zamenhof, en 1911, diris: "*Bedaŭrinde ĝis nun niaj kongresoj ne povas plenumi sian agadan rolon, ĉar ili ne estas organizitaj kaj ne havis la eblon aranĝi aŭtoritatan voĉdonadon*".

La eldona fako kooperativa estis kreita komence de 2007, post referendumo sekve al propono en la beograda SAT-kongreso de 2006. Ĝi celas faciligi la plenumon de la statutaj taskoj de SAT per eldono de kleriga materialo, pretigita kadre de kolektiva laboro kaj kun laŭeble kohera eldonpolitiko, ankaŭ kolektive difinita.

La eldona fako estas kooperativa. Tio signifas ke ĝi financas siajn eldonojn per la profito akirita dum la vendo de antaŭaj eldonoj. Tiu sistemo ebligas ankaŭ eldonon de valoraj libroj, kies vendebleco estas limigita.

Kvankam la eldonprezoj por la paperaj eldonaĵoj de la kooperativo estas kiel eble plej malaltaj, ili tamen certe restos tro altaj por kelkaj kamaradoj. Tial estas antaŭvidite senpage havigi 10 procentojn el ĉiuj eldonitaj libroj al nepagipovaj kamaradoj. La eldona fako celas zorgi ankaŭ pri elektronikaj eldonoj, por faciligi la diskonigon de dokumentoj ne adaptitaj al la papera formato, kaj plu plialtigi la kvaliton de la SAT-kultura retejo.